

SARI KURDELE

"Aramakla bulunmaz fakat bulanlar ancak arayanlardır."

Bâyezîd-i Bistâmî Hz.

Bir plak buluyorum Charity'de¹ Perry Como'ya ait. Sevdiklerime ait plakları bulunca içinde ne var ne yok diye bakmadan, heyecanla atıyorum hemen sepetime. Perry Como'yu dinlemeyi zaten çok seviyorum, sanki tebessümle şarkı söylüyor hep ve sanki bu yüzden sevinçli bir şekilde çıkıyor şarkılardan notalar o söylerken... Bu sevinçli karşılaşmadan gayet memnun, neşeli, bol gülümlü şarkıların heyecanı ile kalbim coşkun, yüzüm mütebessim ilerliyorum kasaya.

Eve dek kâh koltuğumun altında kâh göğsüme bastırıp taşıyorum plağı. İçeri girdiğimde ilk iş pikabı açıp, nazikçe plağı yerleştiriyorum. Ortalıkta çocuklardan kalma dağılmış üç beş öteberi var, onları toplamaya girişiyorum. Ne ki bu güzel anda göz yormayan bir ortamda olmalıyım. Birden mutlu bir dere gibi şırıl şırıl akan bir parça çal-

1 *Charity*: Hayır kurumları için çalışan dükkânlar. İhtiyaç duymadığınız eşyaları bıraktığınız, bedelinin çok altında fiyata satılıp gelirin hayır kurumuna bırakıldığı, gönüllülerin çalıştığı dükkânlar.

maya başlıyor. Şarkının tatlı ritmi hemen sarıp sarmalıyor beni, gene gülümser notalar ile bir yandan gülümserken bir yandan da salınmaya başlıyorum. “Tie A Yellow Ribbon Round The Ole Old Oak Tree” şarkının adı. İsmi de şarkı gibi ilgi çekici.

Ritmin ve ismin çekiciliği her zamanki gibi şarkının sözlerini okumaya yönlendiriyor beni, içinde ne var merak ediyorum. Doğrusu sözlerden pek de bir şey çıkaramıyorum, daha detaylı araştırmaya girişiyorum ki bir hikâyesi olduğunu öğreniyorum:

Bir adam bir sebeple hapse düşüyor. Uzun yıllar yatacak. Eşine diyor ki: “Sen kendine göre, bensiz bir hayat kur.” Bu esnada eşiyile görüşe gitmiyor, mektuplarına cevap vermiyor. Aradan üç yıl kadar bir zaman geçiyor, her ne oluyorsa oluyor, adam hapisneden çıkıyor. Çıkmadan hemen önce de eşine bir mektup yazıyor: “Buradan çıkıyorum, şu gün evin önünden otobüsle geçeceğim. Eğer beni hâlâ istiyorsan evin önündeki meşe ağacına sarı kurdele bağla. Oradan geçtiğim sırada kurdeleyi görürsem eve geleceğim, kurdele yoksa yola devam edeceğim.” Adam otobüse biniyor, heyecanlı, evin önünden geçiyor ki bir de ne görsün, meşe ağacına bir değil yüzlerce kurdele bağlı. Sarı kurdeleyle donatılmış ağaç. Meğerse mutlu bir dere gibi şırırlı şırırlı akan bu şarkının sebebi ağaca bağlanan sarı kurdeleler imiş.

Bu hikâyeden sonra ağaçlara sarı kurdele bağlamak bekleyişin bir simgesi oluyor. Amerika’da savaş yıllarında oğullarını, kocalarını bekleyenler hep sarı kurdele bağlıyor ağaçlara. İşte bunu öğrendiğim an bir heyecan kaplıyor içimi. Kendi arayışımı, bekleyişimi göz önünde tutacak, belki bunu âleme ilan edecek bir simge buluyorum çünkü. Evet, biliyorum aradığımı, evet Mevlâ da biliyor şüphesiz. Lâkin

bunu göz önünde tutmak; en başta dileğimi somutlaştırmak ve onu daim diri tutmak demek. Ve belki kurdeleyi gördüğüm her seferde, hakikat arayışında, bir Hak dost arayışında yeniden canlanmam, dua etmem, haykırmam demek. Ne var ki ısrarla diledikçe ve ısrarla tekrar ettikçe kuvvet kazanıyor duamız, dahası bizim de inancımız artıyor. Biz de kuvvet kazanıyor ve daha dik duruşlu, daha kendinden emin, aslında verenin vereceğinden emin oluyoruz. Hem değil mi ki Rahman da ısrarı seviyor?

Elimde ne iş varsa bırakıyor, evde sarı kurdele avına çıkıyorum. Fakat o da ne? Sanki özellikle oraya konmuş gibi banyo kapısının girişinde bir kurdele buluyorum. Zerdeçal sarısından doymuş sarı saten bir kurdele bu. Aslında Kerim'in korsan kostümünün göz alıcı kuşağı. Anlaşılan Kerim banyoya girerken kurdeleyi açıp alalecele oracığa bırakmış ve unutarak başka işlere dalmış. Sanki sırf benim için orada unutmuş gibi hissediyor, bu unutuşun ona yaptırılmış olmasından dolayı daha çok seviniyor, coşuyor, taşıyor ve şükürle gülümsüyorum. Bu buluşturulmayı da harika bir işaret sayıp heyecanla bahçeye çıkıyorum.

Bahçe ağaç dolu. Hele sol bahçe küçük bir orman edasında. Kızıl, mavi çamlar, bayıldığım üvez ve huş ağaçları, kirazlar, devasa meşeler, akçaağaç, ladin, kavak ve daha adını bilmediğim nicesi var. Çayıra açılan arka bahçede ise sağda ve solda ağaçlar var gene. Ama bunların hiçbiri değil kurdeleyi asacağım ağaç. Zira gözüm ön bahçeyi dolduran tek ağaçta; sakurada.

İskoçya'ya gelmeden birkaç yıl önce bir fotoğraf üzerinden tanışmıştım büyümlü sakura ağaçlarıyla. İki tarafı pespembe çiçekli ağaçlarla dizili bir nehir vardı fotoğrafta ve nehir ağaçlardan yansıyan pespembe dalların yansımalarıyla, üzerine dökülmüş pembe çiçeklerle doluydu. Görün-

tü nefes kesici, akıl uçurucu ve baş döndürücüydü. Sanırım yer Kyoto'ydu. Derken sakura ağaçlarının, yaban kirazı ya da Japon kirazı olarak geçtiğini ve Japon asıllı olduğunu öğrendim. Sonra türlü sakura fotoğraflarını derleyip “Görülmesi Gerekenler” listeme kaydettim.

Birkaç yıl sonra İskoçya'ya yerleştik. Etrafı görmek için çokça gezdiğimiz ilk yılımızdı ve güzeller güzeli Lake District'ten dönüyorduk. İskoçya sınırında Gretna Green adında bir köye işaret eden yol tabelasını gördük ve çoğunlukla yaptığımız gibi, kendimizi yolun ritmine ve bu ritmin davetine uymak isteyen kalbin yönlendirmesine bırakıp içeriye saptık. Tertemiz, apak bir köyü karşımıza çıkan.

Gretna Green, İskoçya'nın ilk köyü olarak geçiyormuş. 18. yüzyılda İngiliz hükümeti evlilik yasalarını sertleştirence; 21 yaşın altına aile izni olmadan evlilik izni vermeyip illa kilise düğünü şartını da ekleyince ülkede gençler evlenmek için İngiltere-İskoçya sınırındaki bu köye kaçmaya başlamış. Zira İskoçya'da evlilik yasaları oldukça basitmiş; sadece iki şahitle, istedikleri yerde özgürce evlenebiliyor-muş gençler. Haliyle Gretna Green, peşinde anne babaların kovaladığı gençlerin kaçıp sığındığı bir evlilik yeri olmuş ve hâlâ bu tesirini koruyormuş.

Gretna Green'in bembeyaz boyanmış, taş çatılı evlerinin ve çiçekli, bakımlı bahçelerinin yanından geçip aşağıya indik. Köye çıkan tek yolu takip edip köy meydanına çıkı-yorduk. Tam meydana çıkacakken “Hi!” dedim ve kala-kaldım. Koca bir meydanı tek başına doldurmuş, pespembe bir ağaç: Sakura! Boğum boğum açmış, ağacı neredeyse boşluksuz doldurmuş nazenin pembe çiçekler, üzerine düşen ikinci güneşinin altın ışıkları, ağacın ışıkla neonlaşmış çimenlere ve yollara düşen uzamış gölgesi, pembeliğin yansıdığı meydan ve o nahif pembeliğin altında duran bir

bank... Büyüleyici, baş döndürücü, kalp uçurucu, akıl durdurucu, nefes kesici bir manzaraydı şahit olduğum.

Kalbimin gümbür gümbür atışından, nefesimi hızlı hızlı alışımından başkaca bir şey duyamaz olmuştum. Ağzımı açamıyor, konuşamıyor, öyle ki Ali'ye burada dur bile diyemiyordum. Nefes alışım nispeten düzelince ancak konuşabildim Ali'yle ve arabayı durdurmasını rica ettim. Zaten küçücük bir köy ve küçücük bir meydan içinde olduğumuz, bir tur atıp ağacın yanına döndü Ali ki meğer orada durmak isteyeceğimi bilerek planlamış kendini.

İndim! Diğerleri arabada turlamaya devam etti. Nereden başlasam, nasıl anlatsam bilemedim ağaçla hasbihali. Pembe ve altın ışıkla boyanmış, üzerine tek tük sakura çiçekleri düşmüş o büyülu banka oturmayı çok istiyordum fakat heyecanım oturmaya asla müsaade etmiyordu. Çok coşkun ve heyecanlı zamanlarda hep olduğum gibi hayretten açık kalmış ağzımla, dilimde şükür ve hayret sözcükleriyle yürümeye, kendi etrafımda dönmeye, ne yaptığımı bilmez hâlde, ağacın çapından da çıkmayacak şekilde tekrar tekrar dönmeye ve yürümeye başladım. Göz hizamdaki çiçekleri, nakış gibi işli gövdesini sevdim. Kâh Yaradanla kâh ağaçla hasbihal ettim, vecd hâlinde pembe çiçekler altında gezindim ve az sakinleşince de epeyce fotoğraf çekip istemeye istemeye gitmeye meylettim. Zira arabada sabırsızlanan çocuklar vardı ve dahası güneş yavaş yavaş çekiliyordu. Işık azalınca ancak gitmeye razı edebildim gönülümü ve tüm bedenimi oradan zor çektim. Gözüm arkada kalarak, dahası yıllarca gözümün önünden gitmeyecek o manzara ile oradan ayrıldım.

O sene Edinburgh'da, Glasgow'da evlerin bahçelerinde, parklarda, yol kenarlarında defalarca karşılaştım sakularlarla. Yanlarına gittim, vaktim varsa uzun uzun kaldım

etraflarında. Çocuklarımı sakuralarla, sakuraları çocuklarımla tanıştırdım. Pek sevdi onlar da. Yaklaşık on-on beş gün sürdü bu hasbihal. Daha solmadan dökülen nazenin çiçekler bu kez başımın üstünü değil, düştüğü yeri, ayaklarımın altını süslemeye başladı. Bir süre de bu şölenle yaşadım.

Ev yolunda iki sakura vardı. Bu kez sonbaharda ikinci bir şölene tanıklık ettiğini gördüm ağaçların. İrice yaprakları kırmızıdan yeşile akla gelebilecek, belki de gelemeyecek bin bir tonu barındırıyordu. Benim kadar Kerim de meftun oldu sakuralara. Kreşten her dönüşümüzde ağacın yanına gidelim diye tutturuyordu. Her seferde bisikletimin sepetini yahut Kerim'in scooterının sepetini yapraklarla doldurduk. Adeta bir tanesini bile yerde bırakmaya kıyamıyorduk.

Doya doya zaman geçirdik o yıl sakuralarla. Ertesi yıl, Nisan ayında, yani yeni bir sakura mevsiminde arkadaşım Hüsrâ'nın bir gönderisini gördüm sosyal medya hesabında. Evinin penceresinin sol tarafında bir sakura vardı ve tamamen açmıştı. Pencereden içeriye ışıkla birlikte o cânım pembelik yansımıştı ve oda pembe bir büyüye bulanmıştı. Aklım uçmuştu bu görüntüye. Günlerce gidip gelip o fotoğrafa baktım. İçimi kanatlandıran, kelimelere dökemediğim büyümlü bir şeydi gördüğüm. O fotoğraf da köyün meydanında gördüğüm sakura gibi zihnimin salıncağında öylece asılı kaldı. İkisini de neredeyse hiç unutmadım.

Yol kenarında iki sakuranın olduğu o evden taşınmak zorunda kaldık. Gene aylardan nisandı. Gene sakura mevsimiydi... Lakin İskoçya'da mevsim sıcaklığı genelin çok altında olduğundan çiçekler diğer yerlere göre daha geç, ancak mayısta açıyordu. Doğrusu, taşınma telaşından bunun pek de farkına varamıyordum. Evden çıkmak için kısıtlı

bir süremiz vardı ve çevremizde bir tanecik bile kiralık ev yoktu. Olanlar ise ya anca iki kişilik ya da eşyalı çıkıyordu. Bir tane ev bulsak onda da emlakçının kapıyı açamaması gibi hayret ettiren şeylerle karşılaşılırdık. O dönem bir dostum, “Bunların hepsi bir işaret olmalı. O halde işaretleri takip et.” diye bir tavsiyede bulundu. Açılmayan kapıları, kaçan evleri hayrımıza yorup o çevreye dair ısrarı bıraktık.

Tam o sıra, karşıma nereden çıktığını bilmediğim bir ilan gördüm. Uzaklarda, kırsalda bir ev, dört etrafı bahçeyle çevrili. Bahçelerden birinin sonunu göremediğimiz, önü ormana, arkası sereserpe açık, yemyeşil çayıra bakan, tek katlı devasa bir evdi gördüğüm. Gökten gayrı gözün görebildiği her yerin yeşil olması, duvarları dolduran kocaman pencereler, çiftlik evi kıvamında geniş ve aydınlık mutfak, daha nice şey çok çekici görünüyordu. İçimizi kıpır kıpır eden bu evin çağrısına uyduk ve ona bakmak için hep beraber yola koyulduk.

Yemyeşil tepelerin, çayırlara pamuk çiçekleri gibi serpilmiş koyunların arasından, çakıl taşlı, ıslık ıslık minik derelelerin ve beyaz sıvalı çiftlik evleriyle köy evlerinin yanı başından geçip bizim evi bulduk. Güneşli bir gündü. İskoçya’da nadir bulunan günlerden yani. Böyle yerleri ışıklı ortamda görmenin ilave bir büyü kattığını da eklemeliyim. Evin bahçesine girip arabadan adım attığımız anda gözlerimiz açıldı. Hep yanı başında olma hayalini kurduğum koca meşelerin olduğu kocaman bahçe hemen büyülemişti beni. Sarmaşıkların dolandığı merdivenler, hele tarçın taşlı tarça, yıllarca hasbihal ettiğim kayın yapraklı çalılardan koca bahçeyi çevreleyen çitler, minicik tahta çit kapı, çayırdaki serbest gezen atlar, atlarla aramızdaki tek ayracın tahta çitler olması, verandanın önündeki koca ağaç... “Ah!” dedim, “Burada ne güzel mevsim dönüşümleri izlenir.” Ki çok çok

istiyordum bir ağacın dört mevsim dönüşümüne anbean şahit olmayı... Arkada yeşil çayıra bakan, üç tarafı cam, iki farklı bahçeye açılan iki kapılı ışıllı ışıllı mutfak, mutfakta boydan boya camla çayıra bakan oturma bölümüne konmuş bir yeşil koltuk, kocaman bir salon ve salonda gene kocaman bir pencere, üstelik orman dolmuş pencereye... Yine salonda kiremitten şömine, arkada masalı, kitaplıklı bir çalışma odası, bu soğuk ülkelerde çok elzem olan çift girişli kapı, tertemiz karolardan giriş... Komşumuzun eski bir İskoç şatosunun olması, orman ve daha sayamayacağım nice güzellik...

Bunca yıldır zihnimde duran, çok sevip de “dilek kutusu” adını verdiğim klasörlerimde biriktirdiğim onlarca fotoğrafın ziyadesiyle hayat bulmuş hâliydi gördüklerim. Ama gene de en büyük işaret saydıklarım, ne tam olarak çocukların burayı sevmiş olması ne de buranın kâh zihnimin salıncağında kâh dilek kutumda yer alan fotoğraf karelerimin can bulduğu yer olmasıydı. Minik detayları asıl işaret saydıklarım. Çalışma odasında bir pano vardı ve panoda köy kütüphanesinin açılış saatleri asılıydı. Bu, iç ısıtan ilk işaretti benim için. İkincisi ise mutfaktaki panodaydı. Bir dergiden kesilmiş minicik bir yazı iliştilmişti iğneyle panoya. Sinek kuşunu ve sinek kuşunun ne denli efsanevî bir kuş olduğunu anlatıyordu. Bir panoda bir dergiden minicik kesilmiş bir kuş yazısı varsa o ev mutlaka iyi bir evdi ve içinde mutlaka iyi birileri yaşamış demekti. İşte bu da o evi tutmak için iyi bir işaretti.

Gördüklerimi iyiye ve hayra yormayı, bunları bu yolda iyi bir işaret saymayı genellikle üzerinde düşünmeden ve bu duruma bir isim vermeden yapıyordum zaten. Fakat dostumun “İşaretlere dikkat kesil!” demesi buna bir isim vermeye ve gördüğüme bilerek bakmaya götürmüştü beni. Ama

bu konuda özgüvenle hareket etmemi sağlayan, içimdeki şüphe kırıntılarının sesini tamamen kısıyan ise en hakiki kaynaktan edindiğim en hakiki bilgi olmuştu. Bu bilgiyle sırtım yere gelmiyordu, zira Efendimiz (s.a.s) bu konuda da rehber olmuştu:

Efendimiz, Hudeybiye Antlaşması gibi oldukça zor bir antlaşmada, müşrikler tarafından antlaşmaya başkanlık etmek üzere gönderilen Süheyl bin Amr'ı görünce, Süheyl'in kelime manasının kolaylık olmasından yola çıkıp bu antlaşmayı hayra yormuş ve sahabelerine işlerinin kolay olacağını buyurmuştu. Bir isimden bir koca antlaşmayı hayra yoruyorsa muhabbet peygamberi, elbette ben de etrafımdaki isimlere, işaretlere dikkat kesilmeyi, gördüğümü hayra yormayı kendime düstur edinecektim. Kimi dervişlerin yeni bir yere gittiklerinde etrafta görünürde ilgisiz görünen şeyleri, mesela "Beldemize Hoş Geldiniz" gibi tabela yazılarını bile tastamam üzerlerine aldıkları ve oraya gidişlerini bu cümleden yola çıkararak hayra yorduklarını da duymuştum. Hâliyle ben de üzerime alıyordum etrafımdaki şeyleri ve üzerime almakla da kalmıyor, tıpkı Efendimiz gibi, o dervişler gibi hayra yormaya gayret ediyordum gördüklerimizi.

Derler ki ilim, sanat, irfan iltifata tâbidir ve iltifat görmedikleri yeri yahut ülkeyi terk ederler. Aynı ifade kişiler, bilhassa ârifler için de geçerlidir. Lütfedilen bir bilgiye, bir yeteneğe, hatta kapıyı çalan bir fikre itibar etmeyip kıymet vermeyince kişiyi terk eder o bilgi, o yetenek, o fikir. Bir de bunun tersi vardır; bir ikrama, bir lütfâ kıymet verdikçe de tıpkı şükür gibi çoğalır lütuflar ve ikramlar. Dahası, verilen kıymete binaen etrafta öylece duruveren ikramlar kendilerini sayıp sevene, kıymet bilip iltifat edene görünmek için sanki can atarlar. Yaratılmış her ama her şeyin

mahlûk olduğu düşünülürse -ki öyledir- lütfun da ikramın da fikrin de canlı bir organizma olarak sevdiğine ve değer verene çekilmesi söz konusudur.

İşaretlere dikkat kesildiğimde hissettiğim de tam bu oldu. Sanki ben onlara değer verdikçe ve onları görüp sevindikçe onlar da bana görünür olmak için ellerinden geleni yaptılar, çoğaldıkça çoğaldılar. Nitekim bu işaretlerin üstüne önce üçüncüsü, ardından diğerleri geldi.

Işık dolu, apaydınlık mutfakta narin sabah güneşinin ışıkları vurmuştu duvara. Benim de çocukların da hemen dikkatini çeken, çevredeki kuşların isimlerinin baş harflerinden oluşturulmuş ve o kuşları anlatan resimli bir alfabe tablosuydu. Mesela, P harfinde pheasant (sülün) anlatılıyordu, demek ki etrafta sülün olabiliirdi ve bu hepimiz için çok heyecan verici bir ihtimaldi. Yıllar önce çocuklarla Roald Dahl'in "Danny Dünya Şampiyonu" kitabını okumuştuk. Kitabı her anımsadığımda yeniden yaşarım hikâyeyi, öyle çok içine almıştı ki beni... Çocuklar da ben de nefeslerimizi tutup takip etmiştik tüm hikâyeyi, sanki müthiş bir macera-gerilim filmi izler gibi. Anlatımın güzelliği, dinleyeni içine alışı ve ardında bıraktığı bir daha asla unutulmayacak o hisle, en sevdiğim kitaplardan biri olarak kaldı bu yüzden Danny Dünya Şampiyonu. Kitabı benim için unutulmaz yapan şeylerden biri de içindeki sülün bahsiydi. Sanıyordum ki sülünlerin öylece ortalıkta dolanması çok eskide kalmış bir şeydi. Fakat şimdi bu tabloda görünce onları görebileceğimiz ihtimaline bile tutulmuştu kalbim.

Tabloda daha pek çok kuş vardı: R harfinde robin (kı-zılgerdan), B harfinde bluetit (mavibaştankara), G harfinde golfinch (saka kuşu), F harfinde finch (ispinoz tuşu), K harfinde ise bir diğer efsanevî kuş kingfisher (yalıçapkını). Hepsi birbirinden harika kuşlardı kısacası. Üstelik Selim